

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 24 marca 1983 r.

w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników służby dyplomatyczno-konsularnej.

Na podstawie art. 47 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214), zwanej dalej „ustawą”, zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy wstępne.

§ 1. Pracownikami służby dyplomatyczno-konsularnej, zwanymi dalej „pracownikami”, są w rozumieniu rozporządzenia osoby zatrudnione w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych.

§ 2. 1. Pracownikiem może być osoba, która spełnia wymagania przewidziane dla urzędnika państwowego, a ponadto posiada:

- 1) wysokie walory polityczne i moralne, gwarantujące właściwą postawę w służbie dyplomatyczno-konsularnej,
- 2) odpowiednie wykształcenie, kwalifikacje zawodowe oraz znajomość języków obcych potwierdzoną egzaminem, niezbędne do pracy w służbie dyplomatyczno-konsularnej.

2. Minister Spraw Zagranicznych w porozumieniu z właściwymi ministrami określi szczegółowe wymagania w zakresie wykształcenia, kwalifikacji zawodowych i znajomości języków obcych, jakim powinien odpowiadać pracownik na każdym stanowisku służbowym, oraz wymagania zdrowotne niezbędne do pracy w służbie dyplomatyczno-konsularnej.

Rozdział 2

Nawiązanie stosunku pracy.

§ 3. Nawiązanie stosunku pracy następuje:

- 1) na podstawie mianowania,
- 2) na podstawie umowy o pracę.

§ 4. 1. Poczynając od stanowiska referenta i równorzędnych nawiązanie stosunku pracy następuje na podstawie mianowania.

2. Nawiązanie stosunku pracy na stanowiskach niższych od wymienionych w ust. 1 następuje przez zawarcie umowy o pracę; może jednak nastąpić na podstawie mianowania, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami służby.

§ 5. Akt mianowania powinien określać w szczególności:

- 1) stopień służbowy pracownika, stanowisko lub rodzaj pracy oraz nazwę komórki organizacyjnej Ministerstwa Spraw Zagranicznych albo nazwę przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego, w którym pracownik ma być zatrudniony,
- 2) wysokość wynagrodzenia,
- 3) datę nawiązania stosunku pracy.

§ 6. 1. Wnioski Ministra Spraw Zagranicznych do Rady Państwa w sprawie mianowania lub odwołania ambasadorów nadzwyczajnych i pełnomocnych oraz stałych przedstawicieli przy Organizacji Narodów Zjednoczonych wymagają zgody Prezesa Rady Ministrów.

2. Kierowników stałych misji lub misji specjalnych za granicą, posiadających status dyplomatyczny, mianuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra

Spraw Zagranicznych, chyba że kierownik stałej misji lub misji specjalnej jest mianowany w trybie, o którym mowa w ust. 1.

3. Kierowników misji innych niż wymienione w ust. 2 mianuje i odwołuje Minister Spraw Zagranicznych.

4. Na stopnie dyplomatyczne lub konsularne pracowników powołanych do prowadzenia spraw należących do właściwości Ministra Handlu Zagranicznego lub innych ministrów mianuje i odwołuje Minister Spraw Zagranicznych na wnioski lub w porozumieniu z tymi ministrami.

5. Pracowników nie wymienionych w ust. 1—4 mianuje i odwołuje lub zawiera z nimi umowę o pracę Minister Spraw Zagranicznych.

§ 7. 1. Osoba, która bezpośrednio przed dniem mianowania na jeden ze stopni dyplomatycznych lub konsularnych nie była zatrudniona w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, zostaje mianowana tylko na czas wykonywania służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym.

2. Z osobą inną niż wymieniona w ust. 1, która bezpośrednio przed zatrudnieniem w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym nie była zatrudniona w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, zawiera się umowę o pracę tylko na okres pracy w tym przedstawicielstwie lub urzędzie.

3. Zakład pracy, który wyraził zgodę na zatrudnienie osoby określonej w ust. 1 i 2 w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym, udziela tej osobie na jej wniosek urlopu bezpłatnego na czas wykonywania służby za granicą; po odwołaniu tej osoby do kraju zakład ten jest obowiązany zatrudnić ją na stanowisku poprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem wynagrodzenia, pod warunkiem zgłoszenia się do pracy w terminie 3 miesięcy od dnia odwołania lub rozwiązania umowy o pracę. W razie niezachowania tego terminu stosunek pracy wygasa. Okres pracy w służbie dyplomatyczno-konsularnej wlicza się do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w razie dyscyplinarnego wydalenia ze służby dyplomatyczno-konsularnej; stosunek pracy w takim wypadku wygasa.

§ 8. Jeżeli wymagają tego szczególne potrzeby służby, małżonkowie oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa lub przysposobienia mogą być wyjątkowo, za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych, zatrudnione w tym samym przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym, nawet gdyby powstał między tymi osobami stosunek służbowej podległości.

Rozdział 3

Obowiązki pracowników.

§ 9. Pracownik, poza obowiązkami określonymi w przepisach ustawy, jest obowiązany godnie reprezentować Polską Rzeczpospolitą Ludową oraz aktywnie bronić jej interesów na arenie międzynarodowej.

§ 10. 1. Pracownik jest obowiązany zachowywać w tajemnicy wszystkie sprawy, o których powziął wiadomość w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych, jeżeli sprawy te w myśl obowiązujących przepisów

są tajne lub poufne, a także gdy dobro Państwa lub inne względy służbowe wymagają utrzymania ich w tajemnicy.

2. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa również po rozwiązaniu stosunku pracy.

3. Ogłaszanie przez pracownika materiałów lub ujawnianie wiadomości dotyczących spraw, o których mowa w ust. 1, może nastąpić za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych.

4. Ogłaszanie przez pracowników prac naukowych i publicystycznych związanych ze stosunkami międzynarodowymi, a także udzielanie wywiadów na tematy związane ze służbą lub dotyczące stosunków międzynarodowych może nastąpić na warunkach określonych przez Ministra Spraw Zagranicznych.

§ 11. Pracownik jest obowiązany zawiadomić przełożonego o zamiarze zawarcia związku małżeńskiego z cudzoziemcem. Obowiązek taki ciąży na pracowniku także w razie zamierzonego małżeństwa jego dzieci.

§ 12. 1. Do pracowników stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, przepisy o czasie pracy obowiązujące pracowników urzędów państwowych.

2. Pracownicy skierowani do pracy za granicą są obowiązani, jeżeli potrzeby służby tego wymagają, wykonywać na polecenie przełożonego czynności służbowe nie związane z zajmowanym stanowiskiem, a także wykonywać czynności służbowe poza normalnymi godzinami pracy, w wypadkach zaś szczególnych także w nocy oraz w niedziele i święta, bez prawa do oddzielnego wynagrodzenia.

§ 13. 1. Pracownik zatrudniony w Ministerstwie Spraw Zagranicznych może być przeniesiony czasowo do pełnienia służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym.

2. Pracownik może odmówić zgody na przeniesienie, o którym mowa w ust. 1, jedynie z ważnych i uzasadnionych przyczyn, w szczególności zdrowotnych lub rodzinnych.

§ 14. Pracownikowi przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego może być udzielony, za jego zgodą, urlop wypoczynkowy łącznie za dwa lata, zamiast dwóch corocznych urlopów.

Rozdział 4

Stopnie służbowe.

§ 15. 1. Ustanawia się jednolite stopnie służbowe pracowników, obowiązujące w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, w przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych.

2. Stopniami służbowymi są następujące stopnie dyplomatyczne i konsularne:

- 1) ambasador nadzwyczajny i pełnomocny,
- 2) ambasador ad personam
- 3) minister pełnomocny,
- 4) radca — minister pełnomocny, konsul generalny — minister pełnomocny,
- 5) radca, konsul generalny,
- 6) I sekretarz, konsul,
- 7) II sekretarz, wicekonsul,
- 8) III sekretarz, agent konsularny,
- 9) attaché, attaché konsularny,
- 10) sekretarz-archiwista, sekretarz konsularny.

3. Stopnie służbowe ambasadora ad personam i ministra pełnomocnego nadaje Prezes Rady Ministrów.

4. Stopnie służbowe, wymienione w ust. 2 pkt 4—10, pracownikom przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych nadaje Minister Spraw Zagranicznych.

5. Inne stopnie dyplomatyczne niż wymienione w ust. 2 pkt 4—10 pracownikom powołanym do prowadzenia spraw należących do właściwości Ministra Handlu Zagranicznego lub innych ministrów nadaje Minister Spraw Zagranicznych na wniosek tych ministrów lub w porozumieniu z tymi ministrami.

6. Zasady starszeństwa wśród pracowników przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych określa Minister Spraw Zagranicznych.

§ 16. 1. W Ministerstwie Spraw Zagranicznych stopnie służbowe wymienione w § 15 ust. 2 pkt 2—10 są nadawane pracownikom, w uzasadnionych wypadkach, niezależnie od zatrudnienia na stanowiskach służbowych określonych w przepisach o wynagrodzeniu.

2. Warunki i tryb nadawania stopni służbowych wymienionych w § 15 ust. 2 pkt 4—10 określa Minister Spraw Zagranicznych.

Rozdział 5

Prawa pracowników.

§ 17. 1. Pracownikowi skierowanemu do pracy za granicę albo przeniesionemu z innego przedstawicielstwa dyplomatycznego lub urzędu konsularnego, albo odwołanemu z zagranicy do kraju przysługuje zwrot kosztów przesiedlenia na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

2. Uprawnienie do zwrotu kosztów określonych w ust. 1 obejmuje również koszty przesiedlenia — wraz z pracownikiem — jego małżonka i dzieci, na które przysługuje zasiłek (dodatek) rodzinny lub które są inwalidami I lub II grupy.

§ 18. 1. Pracownikowi może być nadana odznaka honorowa „Zasłużony Pracownik Służby Dyplomatyczno-Konsularnej”.

2. Odznaka honorowa jest zaszczytnym wyróżnieniem nadawanym pracownikom za wybitne osiągnięcia w pracy zawodowej.

3. Odznakę nadaje Minister Spraw Zagranicznych.

4. Minister Spraw Zagranicznych określa szczegółowe zasady i tryb nadawania odznaki oraz jej wzór i sposób noszenia.

§ 19. Pracownikom przysługuje szczególna opieka zdrowotna, uwzględniająca zwłaszcza szkodliwość dla zdrowia niektórych warunków klimatycznych, w jakich pełnią służbę. Zatrudnionym w przedstawicielstwach dyplomatycznych i urzędach konsularnych w państwach o klimacie szczególnie szkodliwym dla zdrowia przysługuje zwolnienie od pracy i zwrot kosztów przejazdu w celu przeprowadzenia obowiązkowych profilaktycznych badań lekarskich w rozmiarze i na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

§ 20. 1. Pracownikom przysługuje zwrot kosztów przejazdu z zagranicy do kraju i z powrotem w razie zgonu rodziców, małżonka i dzieci.

2. Uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, przysługuje również małżonkowi pracownika w razie zgonu rodziców tego małżonka lub jego dzieci.

§ 21. W razie zgonu za granicą pracownika zatrudnionego w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym albo osób wymienionych w § 17 ust. 2, które przebywały za granicą wspólnie z pracownikiem i tam zmarły, przewóz zwłok do miejsca pochowania w kraju następuje na koszt Państwa.

§ 22. 1. Pracownikowi w okresie pełnienia służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym przysługują świadczenia pieniężne określone w

przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, z uwzględnieniem zmian wynikających z ust. 2—8.

2. Za czas nieobecności w pracy z powodu choroby albo odosobnienia w związku z chorobą zakaźną pracownik otrzymuje przez okres nie dłuższy niż 90 dni kalendarzowych wynagrodzenie w wysokości i na zasadach ustalonych dla zasiłku chorobowego.

3. Jeżeli nieobecność w pracy z powodów, o których mowa w ust. 2, trwa dłużej niż 90 dni kalendarzowych albo pracownik zostaje odwołany do kraju przed upływem tego okresu, przysługuje mu zasiłek chorobowy w złotych. Do okresu pobierania zasiłku chorobowego wlicza się okres pobierania wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 2. Podstawę wymiaru zasiłku stanowi kwota ryczałtowa określona w przepisach dotyczących podstawy wymiaru emerytury lub renty dla osób, które były zatrudnione za granicą.

4. W okresie zwolnienia od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem lub innym chorym członkiem rodziny pracownik otrzymuje wynagrodzenie w wysokości i na zasadach ustalonych dla zasiłku opiekuńczego.

5. Pracownica uprawniona w myśl Kodeksu pracy do urlopu macierzyńskiego z tytułu urodzenia dziecka lub do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego z tytułu przyjęcia dziecka na wychowanie otrzymuje w okresie wykorzystywania tego urlopu za granicą wynagrodzenie w wysokości i na zasadach ustalonych dla zasiłku macierzyńskiego.

6. W okresie wykorzystywania urlopu macierzyńskiego w kraju pracownicy przysługuje zasiłek macierzyński w złotych. Podstawę wymiaru zasiłku stanowi kwota ryczałtowa, o której mowa w ust. 3.

7. Pracownicy oraz nie zatrudnionej żonie pracownika przysługuje z tytułu urodzenia dziecka dodatek porodowy w wysokości 2500 zł na każde dziecko, na zasadach ustalonych dla zasiłku porodowego.

8. W razie śmierci pracownika lub członka jego rodziny przysługuje, niezależnie od odpłaty pośmiertnej, zasiłek pogrzebowy w złotych. Podstawę wymiaru zasiłku pogrzebowego stanowi kwota ryczałtowa, o której mowa w ust. 3.

§ 23. Pracownicy przysługują urlop wychowawczy i zasiłek wychowawczy w złotych według zasad i w wysokości określonych w przepisach o urlopach wychowawczych.

Rozdział 6

Odpowiedzialność pracowników.

§ 24. Pracownicy zatrudnieni na podstawie mianowania ponoszą odpowiedzialność porządkową lub dyscyplinarną za naruszenie obowiązków służbowych i uchybienie godności pracownika na zasadach odpowiedzialności urzędnika państwowego.

§ 25. W sprawach dyscyplinarnych orzekają komisje dyscyplinarne działające:

- 1) w pierwszej instancji przy Ministrze Spraw Zagranicznych, a w stosunku do pracowników prowadzących w przedstawicielstwach dyplomatycznych lub urzędach konsularnych sprawy należące do właściwości Ministra Handlu Zagranicznego — przy tym ministrze,
- 2) w drugiej instancji przy Prezesie Rady Ministrów.

§ 26. 1. Pracownika zawieszają się w pełnieniu obowiązków służbowych, w razie gdy dobro służby wymaga niezwłocznego odsunięcia go od pełnienia obowiązków

służbowych, w szczególności w związku z wszczęciem postępowania karnego lub dyscyplinarnego.

2. Decyzję o zawieszeniu pracownika w pełnieniu obowiązków służbowych podejmuje Minister Spraw Zagranicznych, z tym że w stosunku do pracowników powołanych do prowadzenia spraw należących do właściwości Ministra Handlu Zagranicznego lub innych ministrów decyzja jest wydawana na wniosek tych ministrów lub w porozumieniu z tymi ministrami.

3. Zawieszenie pracownika w pełnieniu obowiązków służbowych może nastąpić w ciągu 14 dni od dnia uzyskania wiadomości o przyczynie uzasadniającej zawieszenie i nie może trwać dłużej niż miesiąc, chyba że przeciwko pracownikowi toczy się postępowanie karne lub dyscyplinarne, z powodu którego nastąpiło zawieszenie.

Rozdział 7

Zmiany w stosunku pracy.

§ 27. 1. Pracownik po odwołaniu do kraju ze służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym jest kierowany do pracy w Ministerstwie Spraw Zagranicznych na stanowisko co najmniej równorzędne i nie niższe pod względem wynagrodzenia od stanowiska zajmowanego przed przeniesieniem do służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do pracowników, o których mowa w § 7.

§ 28. 1. Zakład pracy zatrudniający małżonka pracownika przeniesionego do pełnienia służby w przedstawicielstwie dyplomatycznym lub urzędzie konsularnym, wyjeżdżającego wspólnie z nim na czas pełnienia tej służby, udziela tej osobie na jej wniosek urlopu bezpłatnego; jeżeli tym zakładem jest przedsiębiorstwo państwowe lub inny uspołeczniony zakład pracy, udziela się urlopu bezpłatnego w miarę możliwości.

2. Po odwołaniu pracownika do kraju zakład pracy zatrudniający uprzednio małżonka, któremu udzielił urlopu bezpłatnego, jest obowiązany ponownie zatrudnić go na stanowisku uprzednio zajmowanym lub równorzędnym pod względem wynagrodzenia, pod warunkiem zgłoszenia się do pracy w terminie 3 miesięcy od dnia powrotu z zagranicy.

3. Okresy urlopu bezpłatnego wymienionego w ust. 1 zalicza się do okresu, od którego zależą uprawnienia pracownicze, w wymiarze nie przekraczającym łącznych dotychczasowych okresów pracy, pod warunkiem zgłoszenia się do pracy w terminie 3 miesięcy od dnia powrotu z zagranicy.

4. W razie nieudzielenia urlopu bezpłatnego, okresy poprzedniego zatrudnienia, przed wyjazdem za granicę, wlicza się do okresu, od którego zależą uprawnienia pracownicze, pod warunkiem podjęcia pracy w terminie 3 miesięcy od dnia powrotu z zagranicy.

§ 29. Pracownik, o którym mowa w § 7, może być w każdym czasie odwołany do kraju; z dniem odwołania stosunek pracy ulega rozwiązaniu. Odwołanie pracowników powołanych do prowadzenia spraw należących do właściwości Ministra Handlu Zagranicznego lub innych ministrów następuje na wniosek tych ministrów lub w porozumieniu z tymi ministrami.

Rozdział 8

Przepisy końcowe.

§ 30. Przepisy rozporządzenia stosuje się także do pracowników stałych przedstawicielstw przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i innych misji za granicą oraz instytutów i ośrodków informacji i kultury za granicą.

§ 31. Stosunek służbowy oraz wynikające z niego prawa i obowiązki żołnierzy zawodowych pełniących służbę w polskich przedstawicielstwach dyplomatycznych regulują odrębne przepisy.

§ 32. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o dzieciach, rozumie się przez to dzieci własne, pasierbów oraz

dzieci obce wzięte na utrzymanie i wychowanie w ramach rodzin zastępczych.

§ 33. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: gen. armii W. Jaruzelski